

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра української літератури, компаративістики і грінченкознавства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОМУНІКАТИВНИЙ ПРАКТИКУМ

для студентів

спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

рівня вищої освіти першого (бакалаврського)

освітньої програми 029.00.02 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Київ — 2025

Розробник:

Саврасова-В'юн Тетяна Олександрівна, кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Викладач:

Саврасова-В'юн Тетяна Олександрівна, кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні
кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства
Протокол від 30.08.2025 р. № 9

Завідувач кафедри _____ (Олена БРОВКО)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми
Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

1 вересня 2025 року
Гарант освітньої програми _____ (Наталія ТЕРЕЩЕНКО)

Робочу програму перевірено «30» серпня 2025 р.

Заступник декана Факультету
української філології, культури і мистецтва
з науково-методичної та навчальної роботи _____ Світлана БОНДАР

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ («__»__20__ р., протокол № __
підпис (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ («__»__20__ р., протокол № __
підпис (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ («__»__20__ р., протокол № __
підпис (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ («__»__20__ р., протокол № __
підпис (ПІБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Комунікативний практикум

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120
Курс	3
Семестр	5,6
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, зокрема:	120
Аудиторні	56
Модульний контроль	8
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	56
Форма семестрового контролю	Залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: поглиблення фахової компетентності бакалаврів у сфері ділової та міжособистісної комунікаційної діяльності.

Завдання:

- узагальнити, поглибити знання щодо сутності, сучасного стану, особливостей комунікативного процесу у професійній діяльності;
- сприяти розвитку комунікативних здібностей, культури мовлення;
- вдосконалити здатність застосовувати комунікативні навички у процесі реалізації науково-практичних, методичних заходів професійного спрямування.

У результаті засвоєння навчального матеріалу навчальної дисципліни «Комунікативний практикум» під час лекційних, практичних, семінарських занять та самостійної роботи студенти набувають таких програмних компетентностей:

Загальні компетентності

ЗК-2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-3 Знання та розуміння предметної галузі та професійної діяльності.

ЗК-6 Навички використання інформаційних і комунікативних технологій.

ЗК-9 Здатність працювати в команді.

ЗК-10 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Фахові компетентності:

ФК-6 Здатність підтримувати ділову комунікацію з усіма суб'єктами інформаційного ринку, користувачами, партнерами, органами влади та управління, засобами масової інформації.

ФКУ-17 Здатність опановувати та застосовувати технології у галузі міжнародних комунікацій.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН-2 Впроваджувати та використовувати комунікаційні технології у соціальних системах, мультимедійне забезпечення інформаційної діяльності, технології веб-дизайну та веб-маркетингу.

РН-15. Використовувати різноманітні комунікативні технології для ефективного спілкування на професійному, науковому та соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва.

РН-17 Бути відповідальним, забезпечувати ефективну співпрацю в команді

РНУ-21 Володіти сучасними технологіями організації інформаційної діяльності в галузі міжнародних комунікацій.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	У сь ог о	Розподіл годин за видами робіт					
			Аудиторна					Семестровий контроль
			Лекції	Семінари	Практичні	Модульний контроль	Самостійна робота	
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи комунікації								
1.	Вступ до комунікативного практикуму. Сутність, особливості комунікації як предмет наукового пізнання	13	2	2	2	-	7	-
2.	Комунікація як процес в інформаційному суспільстві	13	2	2	2	-	7	-
3.	Канали комунікації. Вербальна, невербальна, паравербальна комунікація	17	2	2	4	2	7	-

4.	Комунікативні бар'єри	17	2	2	4	2	7	-
Змістовий модуль 2. Практичні засади комунікації								
5.	Сучасні комунікативні технології	13	2	2	2	-	7	-
6.	Рівні комунікації: міжособистісна, групова, публічна, ділова, бізнесова, масова, організаційна комунікації	13	2	2	2	-	7	-
7.	Прикладні комунікації: соціальні, кризові, міжнародні, міжкультурні, політичні, релігійні	17	2	2	4	2	7	-
8.	Конфлікти, їх види, причини виникнення	17	2	2	4	2	7	-
<i>Разом</i>		120	16	16	24	8	56	-

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КОМУНІКАЦІЇ

Тема 1. Вступ до комунікативного практикуму. Сутність, особливості комунікації як предмет наукового пізнання (2 год.)

Предмет, об'єкт, мета, завдання дисципліни «Комунікативний практикум». Наукові підходи щодо сутності, особливостей комунікації як наукового явища. Історико-теоретичні етапи розвитку теорій комунікації. Поняття комунікації. Комунікація, спілкування, інформація: співвідношення понять. Стадії комунікації. Типологія комунікацій. Спрямованість комунікації. Ознаки комунікації. Функції комунікації. Закони комунікації.

Основні поняття теми: комунікація, спілкування, інформація, типологія, спрямованість, закони, функції.

Рекомендовані джерела:

Основні: [3; 11].

Додаткові: [6; 12].

Тема 2. Комунікація як процес в інформаційному суспільстві (2 год.)

Комунікативний процес. Структура комунікативного процесу, моделі комунікації. Модель Якобсона. Модель Шеннона-Вівера. Модель Нью кома. Модель Лотмана. Модель Еко. Модель Барта. Модель знаку. Моделі масової комунікації. Пропагандистські моделі. Контр пропагандистські моделі. Модель «спіралі мовчання». Модель телевізійної комунікації. Прикладні модель комунікації. Релігійна комунікація. Ділова комунікація. Психоаналіз і психотерапія. Рекламна комунікація. Риторика. Теорія аргументації.

Основні поняття теми: комунікативний процес, комунікативний акт, структура, модель, риторика, аргументація.

Рекомендовані джерела:

Основні: [2; 6; 10; 13].

Додаткові: [4; 6; 12].

Тема 3. Канали комунікації. Вербальна, невербальна, паравербальна комунікація (2 год.)

Поняття «комунікативний канал». Різновиди комунікативних каналів. Характеристика основних комунікативних каналів. Вибір, використання комунікативних каналів для здійснення комунікативної дії. Природні комунікативні канали: вокальний, візуальний, тактильний, нюховий, смаковий. Основні характеристики природного каналу. Різновиди природного каналу комунікації: вербальний, невербальний. Паравербальна комунікація. Взаємозв'язок між природними каналами під час комунікативної дії. Технічні канали комунікації. Еволюція комунікативних каналів. Гібридні канали: мовна комунікація, документна комунікація, електрона комунікація. Мистецькі канали комунікації.

Основні поняття теми: комунікативний канал, природні канали комунікації, технічні канали комунікації, вербальна, невербальна, паравербальна комунікація.

Рекомендовані джерела:

Основні: [10; 13].

Додаткові: [5; 6].

Тема 4. Комунікативні бар'єри (2 год.)

Комунікативний бар'єр. Чинники комунікативних бар'єрів. Види комунікативних бар'єрів: соціальні, відносин, нерозуміння, психологічного походження. Бар'єри ефективного слухання. Шляхи подолання комунікативних бар'єрів. Подолання комунікативних бар'єрів під час самопрезентації, формального, неформального спілкування. Розвиток емпатії, вміння слухати, розуміти невербальні засоби комунікації. Стереотипи у процесі комунікації.

Основні поняття теми: комунікативний бар'єр, активне слухання, самопрезентація, формальне, неформальне спілкування, стереотип.

Рекомендовані джерела:

Основні: [1; 10; 13].

Додаткові: [7; 11].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ КОМУНІКАЦІЇ

Тема 5. Сучасні комунікативні технології (2 год.)

Поняття «технологія». Складові комунікативної технології: систематичність, масовість, алгоритмічність. Характеристика основних комунікативних технологій: пропаганда, реклама, PR. Перфоманс. Технології політичної комунікації. Психотерапія як комунікативна процедура. Розвиток НЛП-технологій. Індустріальні засоби організації комунікативних процесів у суспільстві. Комунікаційні кампанії.

Основні поняття теми: технологія, пропаганда, реклама, зв'язки з громадськістю, перфоманс, психотерапія, комунікаційні кампанії.

Рекомендовані джерела:

Основні: [9; 15].

Додаткові: [7; 13].

Тема 6. Рівні комунікації: міжособистісна, групова, публічна, ділова, бізнесова, масова, організаційна комунікації (2 год.)

Рівні комунікації. Публічна комунікація, публічний простір. Засоби масової комунікації. Масова комунікація. Класифікація теорій масової комунікації. Види, форми публічних виступів: промова, доповідь, проповідь, огляд подій. Організаційна комунікація. Функції, форми організаційних комунікацій.

Основні поняття теми: рівні, публічна, масова, організаційна комунікації, простір комунікації, засоби.

Рекомендовані джерела:

Основні: [13; 15].

Додаткові: [6].

Тема 7. Прикладні комунікації: соціальні, кризові, міжнародні, міжкультурні, політичні, релігійні (2 год.)

Особливості прикладних комунікацій. Міжнародні та міжкультурні комунікації. Соціальна комунікація. Кризова комунікація. Управління кризовими комунікаціями. Релігійна комунікація. Політична комунікація. Функції політичної комунікації.

Основні поняття теми: прикладні комунікації, міжнародна, кризова, соціальна, міжкультурна, релігійна комунікація, функції.

Рекомендовані джерела:

Основні: [13; 15].

Додаткові: [6].

Тема 8. Конфлікти, їх види, причини виникнення (2 год.)

Сутність, джерела, причини, функції, класифікація, ознаки конфліктів. Конфлікти діяльності, поведінки, взаємин, мотиваційні. Структура конфлікту. Суб'єкт, об'єкт, умови перебігу, образи конфліктної ситуації. Форми конфліктів. Засоби блокування конфліктів. Особливості конфліктної поведінки. Методи врегулювання конфліктів. Стратегії розв'язання конфліктів.

Основні поняття теми: конфлікт, конфліктна ситуація, стратегія, метод, засіб, форми конфлікту.

Рекомендовані джерела:

Основні: [6; 12].

Додаткові: [12].

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Денна форма

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 1	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	4	4
Відвідування практичних занять	1	6	6	6	6
Відвідування семінарських занять	1	4	4	4	4
Робота на практичному занятті	10	6	60	6	60
Робота на семінарському занятті	10	4	40	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	2	50	2	50
	<i>Разом</i>	28	174	28	174
Максимальна кількість балів: 348					
Розрахунок коефіцієнта: $348 : 100 = 3,48$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи комунікації

Тема 1-2. Комунікація як предмет наукового пізнання (14 год.)

1. Комунікація і спілкування: спільне і відмінне.
2. Рівні комунікації.
3. Комунікаційний акт.
4. Моделі комунікації.

Завдання

1. Підготувати доповідь на тему «Комунікація як соціокультурний процес взаємодії людей».

Вимоги до завдання

1. Обсяг доповіді – 3 сторінки. Матеріал доповіді має бути придатними для практичного застосування.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка – 5 балів.
2. Оцінюватимуться оригінальність (1 бал), самостійність мислення (2 бали), аргументованість думки (2 бали).

Тема 3-4. Канали комунікації. Комунікативні бар'єри (14 год.)

1. Функції мови.
2. Правила активного слухання.
3. Чинники комунікативних бар'єрів.
4. Принципи взаєморозуміння у спілкуванні.
5. Правила переконання.

Завдання

1. Підготувати матеріал для вебінару на тему «Шляхи подолання комунікативних бар'єрів».

Вимоги до завдання

1. Матеріали вебінару (інформативна частина, практичні рекомендації, вправи) мають бути розраховані на 30 хвилин.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка – 5 балів.
2. Оцінюватимуться оригінальність (1 бали), самостійність мислення (2 бал), аргументованість матеріалу (2 бали).

Змістовий модуль 2. Практичні засади комунікації

Тема 5-6. Сучасні комунікативні технології (14 год.)

1. Типологія комунікаційних стратегій.
2. Технології соціальних медіа.
3. Мікро-, міді-, макро-комунікація.
4. Особливості внутрішніх комунікацій в організації.

Завдання

1. Укладіть питання інтерв'ю для газети, журналу, телебачення або радіо з відомим представником вашої професійної сфери.

Вимоги до завдань

1. Матеріали інтерв'ю – 2 сторінки.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка – 5 балів.
2. Оцінюватимуться оригінальність (2 бали), самостійність мислення (1 бал), аргументованість тез (2 бали).

Тема 7-8. Шляхи вирішення конфліктів у сфері прикладних комунікацій (14 год.)

1. Характерні риси міжкультурної комунікації..
2. Сучасні тенденції в кризових комунікаціях.
3. Психологічні аспекти конфліктів.
4. Методи врегулювання конфліктів та запобігання ним. Секрети медіації.
5. Стратегія вирішення конфлікту – співробітництво.

Завдання

1. Наведіть приклад трьох ситуацій із власного життя, які призвели до конфлікту. Опишіть обрані Вами стратегії вирішення обраних конфліктних ситуацій.

Вимоги до завдань

1.Обсяг оформлення матеріалу – 3 сторінки.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка – 5 балів.

2. Оцінюватимуться оригінальність (2 бали), самостійність мислення (1 бал), аргументованість (2 бали).

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль 1

Пройдіть тест, складений на основі матеріалів тем дисципліни:

Приклад запитань:

1. Комунікативний канал – це:

А) кількість інформації, що може бути передана упродовж комунікативного епізоду;

Б) повідомлення, що має вагому змістову цінність;

В) посередник, за допомогою якого повідомлення надходить від відправника до отримувача;

Г) внутрішньо корпоративний обмін усіма видами інформації, що долає функціональні та ієрархічні кордони.

Вимоги до проходження тесту:

1. Обрати одну правильну відповідь.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

	Оцінка
Відмінно 25-23	Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю несуттєвих помилок (вищий рівень)
Дуже добре 22-20	Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю несуттєвих помилок (рівень вище середнього)
Добре 19-17	Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю суттєвих помилок (середній рівень)
Задовільно 16-15	Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю суттєвих помилок/недоліків (рівень нижче середнього)
Достатньо 14-10	Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (рівень нижче середнього)
Незадовільно 9-7	Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)
Незадовільно 6-1	З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до робочого навчального плану у формі заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою. Під час заліку засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з 2 змістових модулів оцінюється за результатами поточного контролю (поточного опитування, виконання самостійної роботи, робіт на практичних, семінарських заняттях, тестування тощо) протягом семестру (див. 6.6). Мінімальна кількість балів – 35.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю (для самоконтролю)

1. Сутність, особливості комунікації як наукового явища.
2. Історико-теоретичні етапи розвитку теорій комунікації.
3. Комунікація, спілкування, інформація: співвідношення понять.
4. Стадії комунікації.
5. Типологія комунікацій.
6. Спрямованість комунікації.
7. Ознаки комунікації.
8. Функції комунікації.
9. Закони комунікації.
10. Комунікативний процес.
11. Структура комунікативного процесу, моделі комунікації.
12. Канали комунікації.
13. Вербальна, невербальна, паравербальна комунікація
14. Технічні канали комунікації.
15. Комунікативний бар'єр.
16. Чинники комунікативних бар'єрів.
17. Види комунікативних бар'єрів.
18. Шляхи подолання комунікативних бар'єрів.
19. Стереотипи у процесі комунікації.
20. Ефективна комунікація.
21. Показники ефективної комунікації.
22. Культура ділових комунікацій.
23. Причини неефективності комунікативної взаємодії.
24. Принципи організації ефективного комунікаційного процесу.
25. Маніпулювання.
26. Складові комунікативної технології.
27. Характеристика основних комунікативних технологій.
28. Технології політичної комунікації.
29. Психотерапія як комунікативна процедура.
30. Індустріальні засоби організації комунікативних процесів у суспільстві.
31. Рівні комунікації.
32. Публічна комунікація, публічний простір.

33. Засоби масової комунікації.
34. Організаційна комунікація.
35. Функції, форми організаційних комунікацій.
36. Міжнародні та міжкультурні комунікації.
37. Соціальна комунікація.
38. Кризова комунікація.
39. Управління кризовими комунікаціями.
40. Релігійна комунікація.
41. Політична комунікація.
42. Функції політичної комунікації.
43. Сутність, ознаки конфліктів.
44. Особливості конфліктної поведінки.
45. Стратегії розв'язання конфліктів.
46. Комплексний комунікативний аналіз і його складові.
47. Семіотичний аналіз та його основні складові.
48. Об'єкти дослідження контент-аналізу.
49. Прагматичний аналіз та його складові.
50. Психологічний аналіз: основні форми.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ

«Комунікативний практикум»

(денна форма)

Разом: 120 год., лекційні заняття – 16 год., практичні заняття – 24 год., семінарські заняття – 16 год., самостійна робота – 56 год., модульний контроль – 8 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II			
Назва модуля	Теоретико-методологічні основи комунікації				Практичні засади комунікації			
Теми лекційних занять	Вступ до комунікативного практикуму. Сутні особливості комунікації як предмет наукового пізнання 1	Комунікація як процес в інформаційно суспільстві 1	Канали комунікації. Вербальна, невербальна, паравербальна комунікація 1	Комунікативні бар'єри 1	Сучасні комунікативні технології 1	Рівні комунікації: міжособистісна, групова, публічна, ділова, бізнесова, масова, організаційна комунікації 1	Прикладні комунікації: соціальні, кризові, міжнародні, міжкультурні, політичні, релігійні 1	Конфлікти, їх види, причини виникнення 1
Теми практичних занять	Сутність, особливості комунікації як предмет наукового пізнання 11	Комунікація як процес в інформаційно суспільстві 11	Канали комунікації. Вербальна, невербальна, паравербальна комунікація 22	Комунікативні бар'єри 22	Сучасні комунікативні технології 11	Рівні комунікації: міжособистісна, групова, публічна, ділова, бізнесова, масова, організаційна комунікації 11	Прикладні комунікації: соціальні, кризові, міжнародні, міжкультурні, політичні, релігійні 22	Конфлікти, їх види, причини виникнення 22
Теми семінарських занять	Сутність, особливості комунікації як предмет наукового пізнання 11	Комунікація як процес в інформаційно суспільстві 11	Канали комунікації. Вербальна, невербальна, паравербальна комунікація 11	Комунікативні бар'єри 11	Сучасні комунікативні технології 11	Рівні комунікації: міжособистісна, групова, публічна, ділова, бізнесова, організаційна комунікації 11	Прикладні комунікації: соціальні, кризові, міжнародні, міжкультурні, політичні, релігійні 11	Конфлікти, їх види, причини виникнення 11
Самостійна робота		5		5		5		5
Види поточного контролю			Модульна контрольна робота 1(25 балів)	Модульна контрольна робота 1(25 балів)			Модульна контрольна робота 1(25 балів)	Модульна контрольна робота 1(25 балів)
Підсумковий контроль	залік							

$$K = 348:100 = 3,48$$

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Бурмака Т. М., Великих К.О. Комунікативний менеджмент : конспект лекцій. Харків, 2019. 69 с.
2. Гавра Д. П. Основи теорії комунікації. 2018. URL: https://stud.com.ua/107347/zhurnalistika/osnovi_teoriyi_komunikatsiyi
3. Гошовська В. А., Пашко Л. А., Ларіна Н. Б. Комунікації в публічному управлінні : аспекти організаційної культури та ділового спілкування. Київ, 2016. 30 с.
4. Гузар О. Комунікативне лідерство керівників освітніх закладів : навчальний посібник. Київ, 2016. 40 с.
5. Комунікативний менеджмент: практикум для самостійного(дистанційного) закріплення лекційного матеріалу студентами першого (бакалаврського) рівня вищої...; Уклад. В.М. Нагаєв. – Харків : КП «Міська друкарня», 2022. 97 с <https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/1abbb378-49a9-4dac-a774-9c7b0b9ae1df/content>
6. Малевич Л.Д. Методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи з навчальної дисципліни «Ефективна комунікація в професійній діяльності». Рівне, 2019. 42 с.
7. Малімон В.І. Комунікативні технології в публічному управлінні: навчально-методичні матеріали. Івано-Франківськ, 2018. 51 с.
8. Писаревський І. М., Александрова С. А. Професійно-комунікативна компетентність (в туризмі) : підручник. Харків, 2017. 175 с.
9. Саврасова-В'юн Т. О. Комунікативний практикум: навчально-методичний посібник. Київ, 2024. 184 с. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/49331/>
10. Хижняк Л. М., Федорова Г.Ю. Комплекснавчально-методичного забезпечення з дисципліни «Теорія і практика комунікацій». Харків, 2019.113 с.
11. Шебаніна О. В., Клочан В. П., Тищенко С. І. Комунікації в публічному адмініструванні : конспект лекцій. Миколаїв, 2018. 200 с.

Додаткові:

1. Борг Джеймс. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування / Джеймс Борг ; [пер. з англ. Н. Лазаревич]. Харків : Фабула, 2025. 303 с.
2. Бабич Н. Д. Культура фахового мовлення : навчальний посібник. Чернівці, 2017. 496 с.
3. Будник О.Б., Фомін К. В. Комунікативна педагогіка: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. 92 с.
4. Гринчук Ю.С., Хахула Л.П., Коваль Н.В., Комунікативний менеджмент. Методичні рекомендації. Біла Церква, 2019. 73 с.
5. Грищенко Т. Б., Грищенко С. П., Іщенко Т. Д. Етика ділового спілкування: навчальний посібник. Київ, 2017. 344 с.

6. Жигайло Н. М. Комунікативний менеджмент : навч. Посібник. Львів, 2012. 368 с.
7. Єщенко Т.А. Теорія і практика професійної комунікації. Львів, 2019. 65 с.
8. Комунікативний менеджмент : конспект лекцій / М-во освіти і науки України, ЗВО "Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна"; [уклад. Дубас Р. Г., Кучмєєв О. О.]. Київ : Університет "Україна", 2022. 151 с.
9. Кушнір Р. Мистецтво відповідального спілкування. Дрогобич, 2017. 240 с.
10. Мистецтво красномовства, культури спілкування та ділової комунікації : навч. посіб. уклад. В. І. Докаш. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2020. 367 с.

Завдання для практичних занять

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи комунікації.

Практичне заняття № 1. Комунікативна компетентність фахівця (2 год.)

План

1. Сутність і особливості комунікативної компетентності фахівця.
2. Складові комунікативної компетентності фахівця.
3. Чинники комунікативної компетентності фахівця.
4. Технології розвитку комунікативної компетентності фахівця.

Практичне заняття № 2. Механізми міжособистісної комунікації (2 год.)

План

1. Особливості міжособистісного сприйняття.
2. Механізми взаємовпливу в міжособистісних стосунках.
3. Психологічні механізми захисту у спілкуванні.
4. Засоби ефективного переконання.

Практичне заняття № 3. Етикет і культура комунікації (4 год.)

План

1. Особливості етикету в комунікаціях.
2. Уміння говорити і слухати.
3. Транскультуральний підхід у комунікаціях.
4. Комунікативні ознаки культури мовлення.

Практичне заняття № 4. Етапи, умови і засоби ефективної комунікації

(4 год.)

План

1. Зв'язок ефективної комунікації з іншими науками.
2. Комунікативна позиція.
3. Способи мовного впливу.
4. Особливості маніпулювання.

Змістовий модуль 2. Практичні засади комунікації

Практичне заняття № 5. Публічний виступ – мистецтво оратора (2 год.)

План

1. Види публічних виступів.
2. Вимоги до публічних виступів.
3. Структура публічних виступів.
4. Самопрезентація у публічному виступі.

Практичне заняття № 6. Опосередковані комунікації (2 год.)

План

1. Комунікації телефоном.
2. Комунікації у мережі інтернет.
3. Види, засоби, канали передачі письмових повідомлень.
4. Принципи письмових комунікацій.

Практичне заняття № 7. Конфлікти у спілкуванні та їх вирішення (4 год.)

План

1. Причини і динаміка конфліктів.

2. Типологія конфліктів.
3. Конструктивні, деструктивні сторони конфлікту.
4. Внутрішньоособистісний конфлікт.

Практичне заняття № 8. Ділові зустрічі та переговори (4 год.)

План

1. Особливості підготовки і проведення ділових зустрічей.
2. Стратегії ведення переговорів.
3. Тактичні прийоми ведення переговорів.
4. Основи ділового протоколу.

Завдання для семінарських занять

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи комунікації

Тема 1. Сутність, особливості комунікації як предмет наукового пізнання (2 год.)

План

1. Наукові підходи щодо сутності, змісту комунікації.
2. Комунікація і спілкування: спільне і відмінне.
3. Комунікація та інформація.
4. Рівні комунікації.
5. Самопрезентація і самопросування.
6. Просування компаній і внутрішні комунікації.

Тема 2. Комунікація як процес в інформаційному суспільстві (2 год.)

План

1. Комунікаційний акт як функціональна одиниця комунікаційного процесу.
2. Мова як код.
3. Комунікант як суб'єкт комунікації.
4. Особливості мовлення комуніканта.
5. Типи контексту.
6. Моделі комунікації.

Тема 3. Канали комунікації. Вербальна, невербальна, паравербальна комунікація (2 год.)

План

1. Мовна (вербальна, словесна) комунікація у гносеологічному, онтологічному, прагматичному аспектах.
2. Функції мови.
3. Правила активного слухання.
4. Особливості візуальної комунікації.
5. Мовчання як форма комунікації.
6. Характеристика паравербальної комунікації.

Тема 4. Комунікативні бар'єри (2 год.)

План

1. Типологія бар'єрів комунікації.
2. Чинники комунікативних бар'єрів.
3. Помилки у процесі комунікації.
4. Негативні емоції як чинник бар'єрів комунікації.
5. Принципи взаєморозуміння у спілкуванні.
6. Правила переконання.

Змістовий модуль 2. Практичні засади комунікації

Тема 5. Сучасні комунікативні технології (2 год.)

План

1. Міжнародні стандарти е-урядування.
2. Базові моделі електронного урядування.
3. Типологія комунікаційних стратегій.
4. Особливості побудови комунікаційної стратегії.
5. Технології соціальних медіа.
6. Блогосфера як комунікативний простір.

Тема 6. Рівні комунікації (2 год.)

План

1. Інтерперсональна комунікація.

2. Мікро-, міді-, макро-комунікація.
3. Ефективність масової комунікації.
4. Особливості внутрішніх комунікацій в організації.
5. Жанри публічної комунікації.
6. Політична комунікація в інформаційному суспільстві.

Тема 7. Прикладні комунікації: соціальні, кризові, міжнародні, міжкультурні, політичні, релігійні (2 год.)

План

1. Характерні риси міжкультурної комунікації.
2. Культурна дистанція.
3. Сучасні тенденції в кризових комунікаціях.
4. Вертикальна та горизонтальна релігійна комунікація.
5. Міждисциплінарність теорії міжкультурної комунікації.
6. Культурний шок.

Тема 8. Конфлікти, їх види, причини виникнення (2 год.)

План

1. Психологічні аспекти конфліктів.
2. Види поведінки при появі конфліктних ситуацій.
3. Методи врегулювання конфліктів та запобігання ним.
4. Секрети медіації.
5. Стратегія вирішення конфлікту – співробітництво.
6. Техніки зниження і підвищення напруги під час конфлікту.